

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2025, sp. zn. 26 Cdo 443/2025, ECLI:CZ:NS:2025:26.CDO.443.2025.1

Číslo: 25/2026

Právní věta:

Koncentrace řízení nastane ke skončení prvního jednání ve smyslu § 118b odst. 1 o. s. ř. (popřípadě ke skončení lhůty, která byla účastníkům u prvního jednání poskytnuta ke splnění procesních povinností) jen tehdy, provede-li soud (do té doby) všechny úkony podle § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř.; zároveň musí soud účastníky řízení poučit o koncentraci řízení nejpozději při tom jednání, při němž přistoupil k zahájení dokazování. Nepostupoval-li soud výše uvedeným způsobem, koncentrace řízení nenastane a nemůže nastat ani později (tedy ani v případě, že soud poučí účastníky řízení o koncentraci řízení dodatečně na dalším jednání).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 24.06.2025

Spisová značka: 26 Cdo 443/2025

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Jednání soudu, Koncentrace řízení

Předpisy: § 118 odst. 1 o. s. ř.

§ 118 odst. 2 o. s. ř.

§ 118b odst. 1 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalované zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 26. 6. 2024, sp. zn. 26 Co 101/2024, a rozsudek Okresního soudu Praha-východ ze dne 11. 12. 2023, sp. zn. 24 C 262/2022, ve znění usnesení téhož soudu ze dne 17. 1. 2024, sp. zn. 24 C 262/2022, a věc vrátil Okresnímu soudu Praha-východ k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalovaná (původně v postavení žalobkyně) se svou žalobou domáhala přezkoumání oprávněnosti výpovědi z pachtovní smlouvy. Uvedla, že se žalobcem (původně v postavení žalovaného) uzavřela dne 1. 5. 2021 „leasingovou smlouvu“ (dále též jen „předmětná smlouva“), ve skutečnosti však šlo o

smlouvu pachtovní, jejímž předmětem byla tzv. „západní část“ areálu ve vlastnictví žalobce (pozemky stavební parcela č. 1, stavební parcela č. 2, parcela č. 1, parcela č. 2 a parcela č. 3 a části pozemků parcela č. 4, parcela č. 5, parcela č. 6 a parcela č. 7, to vše v katastrálním území a obci S., okres P. (dále též jen „nemovitosti“ nebo „západní část areálu“). Předmětná smlouva upravovala podmínky pachtu, placení pachtovného a (též) splátek kupní ceny a následný převod vlastnického práva k nemovitostem. Dne 27. 9. 2022 jí byla doručena výpověď (dále též jen „první výpověď“) žalobce z předmětné smlouvy s odůvodněním, že po dobu více než 6 měsíců byl záporný zůstatek na úrocích z prodlení (za prodlení s platbami dle smlouvy), že žalovaná neuhradila nájemné z bytových jednotek a že neplnila řádně povinnosti plynoucí ze správcovství. Podle jejího názoru však výpovědní důvody nebyly pravdivé, a proto žádala určení, že první výpověď je „zdánlivá a neoprávněná“. Dne 28. 12. 2022 podal žalobce soudu vzájemnou žalobu o vyklizení předmětných nemovitostí. Vzhledem ke skutečnosti, že v rámci řízení o vyklizení musí být přezkoumána i oprávněnost první výpovědi, vzala žalovaná svou žalobu zpět. Okresní soud Praha-východ (soud prvního stupně) proto usnesením ze dne 26. 1. 2023, č. j. 24 C 262/2022-166, ve znění usnesení téhož soudu ze dne 8. 3. 2023, č. j. 24 C 262/2022-171, řízení o ní zastavil.

2. Poté soud prvního stupně rozsudkem ze dne 11. 12. 2023, č. j. 24 C 262/2022-315, ve znění usnesení ze dne 17. 1. 2024, č. j. 24 C 262/2022-345, uložil žalované povinnost vyklidit a odevzdat žalobci pozemky stavební parcela č. 1, stavební parcela č. 2, parcela č. 1, parcela č. 4, parcela č. 5, parcela č. 6, parcela č. 2, parcela č. 3, a parcela č. 7, vše zapsáno v katastru nemovitostí pro obec a katastrální území S. „na LV č. 1, Katastrální pracoviště P.“, do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I) a rozhodl o náhradě nákladů řízení účastníků (výrok II).

3. Na základě odvolání obou účastníků Krajský soud v Praze (odvolací soud) rozsudkem ze dne 26. 6. 2024, č. j. 26 Co 101/2024-381, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (výrok I) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení účastníků (výrok II).

4. Odvolací soud (po částečném doplnění dokazování) vyšel zejména ze zjištění, že dne 1. 5. 2021 účastníci uzavřeli předmětnou smlouvu zahrnující smlouvu pachtovní s možností následného převodu vlastnického práva, jejímž předmětem byla západní část areálu ve vlastnictví žalobce. V čl. I. 2. této smlouvy uvedli, že vztah mezi nimi bude zpočátku pachtovní s tím, že příjemce (žalovaná) bude vedle pachtovného splácet i kupní cenu, a v okamžiku, kdy budou kupní cena, nedoplatky na pachtovném i případné úroky zaplacené, změní se smlouva na smlouvu kupní; kupní cena byla dohodnuta ve výši 21 000 000 Kč. V čl. X. předmětné smlouvy si účastníci sjednali pachtovné a splátky kupní ceny. Podle č. XII. 1. smlouvy jí byl poskytovatel (žalobce) oprávněn vypovědět bez výpovědní doby v případě, že stav úroků z prodlení nebude nulový po dobu 6 měsíců bez přerušení. Výpověď musí být písemná a odůvodněná, jinak je neplatná (čl. XII. 4. smlouvy). Dne 9. 7. 2021 zaslal žalobce jednatelce žalované e-mailem platební kalendář. Žalovaná platila pachtovné i splátky kupní ceny nepravidelně a po splatnosti, proto žalobce dne 23. 9. 2022 předmětnou smlouvu písemně vypověděl a vyzval žalovanou k vyklizení a odevzdání západní části areálu do 30. 9. 2022. V odůvodnění výpovědi uvedl, že žalovaná byla povinna platit pachtovné, splácet kupní cenu a vykonávat správu tří bytů v tam uvedeném domě včetně inkasování nájemného a zastupování žalobce, což nečinila; úroky z prodlení vyčíslil v částce 76 301 Kč. Dne 11. 1. 2023 zaslala žalovaná žalobci jednostranné započtení pohledávek, v němž uznala svůj dluh ve výši 600 000 Kč za období od dubna 2022 do ledna 2023, proti němuž započtla svou pohledávku vůči žalobci ve výši 398 436 Kč (vyčíslenou vyúčtováním ze dne 22. 11. 2022 s požadavkem na její zaplacení do 6. 12. 2023), a to konkrétně na úhradu plných měsíčních plátek ve výši 60 000 Kč za období od dubna 2022 do září 2022 a za říjen 2022 ve výši 38 436 Kč; po tomto zápočtu žalovaná žalobci dlužila 201 546 Kč. Dopisem ze dne 11. 9. 2023 žalobce předmětnou smlouvu vypověděl opakovaně (dále jen „druhá výpověď“) a s ohledem na uplatněný výpovědní důvod (shodně jako v první výpovědi) bez výpovědní doby. Uvedl, že je sice pravdou, že platbami ze dne 27. 9. 2022 a 28. 9. 2022 žalovaná uhradila veškeré dlužné úroky z

prodlení a část dluhu na pachtovním, avšak poslední platbu žalovaná učinila dne 3. 2. 2023 a od té doby neuhradila ničeho; stav úroků z prodlení tedy není nulový již od října 2022 až do 11. 9. 2023. Druhou výpověď zaslal žalobce doporučeně na adresu sídla žalované dne 11. 9. 2023, téhož dne pošta zásilku převzala a dne 13. 9. 2023 byla uložena s poznámkou „adresát nezastižen“. Dne 4. 12. 2023 provedla žalovaná jednostranné zápočty svých (tam specifikovaných) pohledávek, k jejichž zaplacení žalobce vyzvala dopisy ze dne 20. 11. 2023 a 30. 10. 2023, proti pohledávkám žalobce z předmětné smlouvy. „Z opatrnosti“ provedla jednostranné započtení také dne 18. 6. 2024, a to svých pohledávek z titulu nevyplaceného výnosu z fotovoltaiky, rovněž proti pohledávkám žalobce z předmětné smlouvy.

5. Po právní stránce se odvolací soud vyjádřil nejprve k námitkám žalované ohledně (dle jejího názoru nesprávnému) závěru o nastoupení účinků koncentrace řízení před soudem prvního stupně. S odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. [31 Cdo 4616/2010](#), uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 98/2013 (dále též jen „R 98/2013“) uvedl, že nemají-li být činěny nedůvodné rozdíly ve výkonu poučovací povinnosti soudu v jednotlivých případech, v nichž dochází ke koncentraci řízení podle § 118b odst. 1 a 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „o. s. ř.“), musí se poučení o tzv. koncentraci řízení a o jejich účincích vždy dostat účastníkům jak předem (v předvolání k přípravnému jednání, k jednání nebo k dalšímu jednání), neboť je potřebné jim dát s předstihem vědět o tom, do kdy mohou splnit svou povinnost tvrzení a důkazní povinnost, aby se i z tohoto pohledu mohli na jednání připravit, tak také při samotném úkonu (roku) soudu, jehož skončením tzv. koncentrace řízení nastane, aby účastníci bez pochybností věděli, že řízení bude zkoncentrováno a kdy k tomu dojde, a aby tomu mohli přizpůsobit svůj další postup v řízení. Za první jednání ve smyslu § 118b odst. 1 věty druhé o. s. ř. nelze vždy pokládat jen takové jednání, které soud nařídil jako v pořadí první k projednání věci samé za předpokladu, že se uskutečnilo. První jednání totiž nemá jen prvek časový, ale i obsahový. První jednání lze proto podle § 118b odst. 1 věty druhé o. s. ř. pokládat za skončené jen tehdy, byly-li při něm provedeny alespoň všechny úkony uvedené v § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř. V posuzované věci přitom byly zmíněné předpoklady koncentrace řízení splněny, jelikož soud prvního stupně účastníky o ní poučil v předvolání k prvnímu jednání a poté při jednání dne 16. 10. 2023, jež následovalo poté, co při jednání dne 13. 9. 2023 bylo provedeno rozsáhlé dokazování a žalobce byl ke svým tvrzením poučen podle § 118a odst. 3 o. s. ř., a poté, kdy byla účastníkům nařizována mediace. Oba účastníci se k poučení o koncentraci u uvedeného jednání vyjádřili, reakce je zachycena v protokolu o uvedeném jednání. Soud prvního stupně tedy postupoval správně, pokud nepřihlížel k novým tvrzením žalované, případně neprovedl důkazy, které nebyly nové, a byly navrženy až po koncentraci řízení, jež nastala právě dne 16. 10. 2023 (v rámci jednání soudu konaného toho dne). V této souvislosti dodal, že na samo právní posouzení právního jednání (předmětné smlouvy) se koncentrace řízení nevztahuje. Novými jsou však tvrzení žalované ohledně údajného „porušení předmětné smlouvy žalobcem“ a „jednání mezi účastníky o uzavření dodatku ke smlouvě“, jimiž se proto nezabýval, neboť je zřejmé, že jde současně o skutečnosti, které zde byly již v době před koncentrací (účastníci o nich vedli komunikaci již v únoru 2022), a mohly proto být uplatněny již před jejími účinky. Totéž se týká tvrzení žalované ohledně toho, že „nebylo její povinností platit pachtovné ani splátky kupní ceny po dobu, kdy realizaci prodeje nemovitostí bránilo pouze prodlení žalobce se splněním jeho povinností“, že žalobce (v rozsudku uvedeno nesprávně „žalovaný“) „úmyslně mařil možnost doplacení kupní ceny“ či že „neposkytl součinnost pro odstranění nesouladu v zápisu v katastru nemovitostí“. Ani k těmto námitkám (tvrzením) žalované odvolací soud nepřihlédl, neboť byly uplatněny až poté, co nastala koncentrace řízení, a zároveň nejde o skutečnosti, jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazů, ani o skutečnosti, které žalovaná nemohla tvrdit, případně prokázat již před koncentrací řízení.

6. Samotná koncentrace řízení ovšem neznamená, že účastník nemůže v řízení uplatnit námitku započtení. V rozsudku ze dne 28. 8. 2018, sp. zn. [32 Cdo 4182/2016](#), Nejvyšší soud vyložil, že soud

přihlédne k existenci započtené vzájemné pohledávky, která měla vzniknout a stát se splatnou před koncentrací řízení, a k označeným důkazům, i když nebyla její existence tvrzena a důkazy k ní navrženy již před koncentrací. Námitku započtení je účastník oprávněn uplatnit rovněž v odvolacím řízení, pokud po vyhlášení (vydání) rozhodnutí soudu prvního stupně učinil jednostranný hmotněprávní úkon směřující k započtení své pohledávky proti vymáhané pohledávce. K takovému kompenzačnímu projevu však odvolací soud přihlédne, nebrání-li posouzení jeho důvodnosti, že je spojen s nepřipustným uplatněním skutečností, které nastaly (vznikly) před vyhlášením (vydáním) rozhodnutí soudu prvního stupně, nebo dokonce před podáním žaloby o zaplacení vymáhané pohledávky. Odvolací soud se proto zabýval i žalovanou učiněnými námitkami započtení. V poměrech dané věci v tomto směru předeslal, že rozhodnutí závisí na posouzení charakteru předmětné smlouvy a vlivu jednostranných zápočtů žalované proti pohledávkám žalobce na její výpověď. Dovodil, že vůlí účastníků bylo uzavřít smlouvu označenou jako leasingovou, na niž je nutno pohlížet jako na nepojmenovanou smlouvu ve smyslu § 1746 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdější předpisů (dále též jen „o. z.“). Jejich vůle směřovala k tomu, že předmětná smlouva bude mít „vlastnosti smlouvy pachtovní s následným odkupem nemovitostí“. Jelikož však žalovaná sjednané podmínky porušila, žalobce smlouvu vypověděl (čl. XII. 1. smlouvy). Ohledně výpovědi předmětné smlouvy se odvolací soud neztotožnil s postupem soudu prvního stupně, jenž platnost první výpovědi a její případné účinky blíže neposuzoval. Byla-li by totiž platná, způsobila by zánik smlouvy, a druhá výpověď by již účinná být nemohla. Proto nejprve zkoumal první výpověď. Podle čl. XII. 4. smlouvy musí být výpověď písemná a musí obsahovat výpovědní důvod. Ten musí být vymezen jednoznačně a nezaměnitelně, tj. v daném případně konkrétně dobou, po kterou žalovaná své závazky neplnila, a přesným obdobím šesti měsíců, v nichž byl stav úroků z prodlení nenulový. Žalobce však v první výpovědi toliko uvedl, že poslední den, kdy byly úroky nulové, byl 22. 3. 2022; odvolací soud tudíž uzavřel, že první výpověď je neurčitá (pro nevymezení doby nenulového stavu úroků ve výše uvedeném smyslu) a předpokládané následky vyvolat nemohla. Druhé výpovědi předcházel písemný zápočet žalované z ledna 2023. Ke dni 6. 12. 2023 (kdy se stalo splatné vyúčtování ze dne 22. 11. 2022) se setkaly dosud nesplacené pohledávky účastníků, mimo jiné za období dubna 2022 – září 2022 a částečně za říjen 2022, které žalovaná v zápočtu uvedla. Žalobce platnost zápočtu uznal. Přesto však přistoupil k druhé výpovědi, neboť od října 2022 žalovaná neplatila pachtovné ani splátky kupní ceny, a úroky z prodlení tudíž v období od února 2023 do srpna 2023 nebyly nulové. Druhá výpověď přitom přesně vymezuje období, po které žalovaná platby nečinila, výpočet úroků z prodlení a zohledňuje i platbu žalované ze dne 3. 2. 2023; je tak určitá a platná. Nepřisvědčil tvrzení žalované, že jí druhá výpověď nebyla řádně doručena. Pochybení pošty, která za ně žalované odpovídá, nemůže jít k tíži žalobce, jenž druhou výpověď doručoval řádně na dostupnou oficiální adresu a ani z vrácené zásilky nemohl nesprávný postup pošty seznat. Jednostranný zápočet pohledávek provedený žalovanou dne 4. 12. 2023 pak odvolací soud nezohlednil, neboť tam uvedené pohledávky, které žalovaná započítává proti pohledávce žalobce z titulu neplacení pachtovného a splátek kupní ceny, se staly splatnými až po koncentraci řízení. Na zřetel nemohl odvolací soud vzít rovněž započtení ze dne 18. 6. 2024, jelikož tímto jednáním započítávané pohledávky žalovaná „nezasplatnila“ (nezaslala žalobci výzvu k plnění tam specifikovaných pohledávek); proto tyto pohledávky „nebyly způsobilé k započtení“. Odvolací soud proto uzavřel, že druhá výpověď je platná a účinná (řádně doručená), způsobila zánik předmětné smlouvy.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

7. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná (dále též jen „dovolatelka“) dovolání. Má za to, že dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. z důvodu, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu vyjádřené např. v [R 98/2013](#), a na vyřešení otázky procesního práva, která dosud v

rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

8. Namítá nesprávnost řešení otázky, zda a kdy nastaly účinky koncentrace řízení podle § 118b o. s. ř. a zda byly soud prvního stupně a následně odvolací soud oprávněny nepřihlídnout „k tvrzeným skutečnostem, navrženým důkazům a na ně navazujícímu právnímu posouzení“ uvedeným ve vyjádření žalované ze dne 11. 12. 2023. Odvolací soud učinil nesprávný závěr ohledně „okamžiku skončení prvního jednání a předpokladů koncentrace řízení“. V rozhodování dovolacího soudu současně dosud nebyla vyřešena otázka, „jestli je možné pokračovat v prvním jednání i po zahájení dokazování tím, že soud některý z úkonů prvního jednání provede později, a tím posunout okamžik koncentrace řízení“. Žalovaná namítá, že první jednání ve věci skončilo již dne 13. 9. 2023, kdy v rámci konaného jednání soud (již) zahájil dokazování, avšak účastníci při něm (před jeho skončením) nebyli poučeni o účincích koncentrace řízení dle § 118b o. s. ř.; proto koncentrace nenastala. Soud prvního stupně poskytl takové poučení až při dalším konaném jednání dne 16. 10. 2023; to však dle žalované – protože bylo poskytnuto až po skončení prvního jednání, nikoliv před jeho skončením – již nemohlo způsobit účinky koncentrace řízení. Koncentrace řízení má zásadní vliv na průběh řízení a musí být jednoznačně jasné, kdy nastal okamžik koncentrace. Podmínkám koncentrace řízení nevyhoví, když soud provede některé z úkonů § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř. předepsaných pro první jednání až po provedení dokazování; soud by tím „fakticky měnil okamžik skončení prvního jednání ve věci s účinky koncentrace“.

9. Odvolací soud se dále odchýlil od výše uvedeného rozhodnutí dovolacího soudu [R 98/2013](#) v tom, že nepřipustil tvrzení uvedená ve vyjádření ze dne 11. 12. 2023 s odkazem na koncentraci řízení, ačkoli tato jsou pouze shrnutím tvrzení uplatněných žalovanou před případnou koncentrací řízení, a neprovedl tak ani jejich „právní posouzení“. Existence řízení vedeného katastrálním úřadem o odstranění nesouladu mezi zapsaným a skutečným stavem ohledně předmětných nemovitostí, „nemožnost zavkladovat převod nemovitostí po splnění podmínek, jak předpokládala leasingová smlouva, požadavek žalované na odstranění nesouladu a neposkytnutí součinnosti žalobce, v čemž žalovaná spatřuje porušení leasingové smlouvy, jednání o uzavření budoucí kupní smlouvy či dodatku a podmiňování nápravy vad kupní smlouvy zřízením dalších věcných břemen nad rámec povinností v leasingové smlouvě“, jsou „tvrzení, která žalovaná uvedla již před případnou koncentrací“ ve vyjádření ze dne 19. 1. 2023 a ze dne 14. 3. 2023.

10. Žalovaná proto navrhuje zrušení rozsudků odvolacího soudu a soudu prvního stupně a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

11. Žalobce ve vyjádření k dovolání považuje rozhodnutí odvolacího soudu za správné. Ke koncentraci řízení došlo při jednání soudu dne 16. 10. 2023, kdy byly již provedeny všechny úkony soudu dle § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř.; nešlo přitom o zpětnou koncentraci. Odvolací soud se neodchýlil od [R 98/2013](#), v němž se „o pořadí provedení úkonů uvedených v § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř. nehovoří“. Pořadí úkonů prvního jednání „nemá vazbu na koncentraci řízení ani na práva účastníků, neboť ta jim jsou garantována samostatným poučením soudu o koncentraci řízení (ke kterému došlo), a umožněním jim tak doplnit žalobní tvrzení a návrhy důkazů, což bylo rovněž žalované umožněno“. Soud pak při prvním jednání může provést i jiné úkony, než ty uvedené v § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř. Jestliže žalovaná namítá, že se odvolací soud odmítl zabývat jejími tvrzeními uvedenými po koncentraci řízení, ačkoli „je uvedla ještě před koncentrací řízení“, jde ve své podstatě o námitku, že se soud těmito tvrzeními nezabýval „duplicitně“, po jejich zopakování po koncentraci řízení. Odvolací soud správně opožděná tvrzení žalované nezohlednil, tím nemohl provést ani jejich „právní posouzení“. Navrhuje z uvedených důvodů zamítnutí dovolání.

III.

Přípustnost dovolání

12. Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, subjektem k tomu oprávněným – účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění podmínky advokátního zastoupení dovolatelky (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), se zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

13. Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst. 3 o.s.ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání přípustnosti dovolání dle § 237 o. s. ř. může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

14. Napadený rozsudek odvolacího soudu závisí mimo jiné (je založen) na procesněprávní otázce (vytčené dovolatelkou), zda koncentrace řízení dle § 118b odst. 1 o. s. ř. může nastat až při dalším jednání soudu prvního stupně, kdy je (teprve) o ní poskytnuto poučení, a jež následuje jednání, při němž již soud zahájil dokazování. Jinými slovy, zda (až) tímto okamžikem může dojít ke skončení prvního jednání ve smyslu § 118b odst. 1 o. s. ř. Tato otázka dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena. Proto je dovolání přípustné; je též opodstatněné.

IV.

Důvodnost dovolání

15. Procesní postup soudu prvního stupně (podávající se z obsahu spisu a z něhož při svých závěrech vycházel též odvolací soud) byl v dané věci takový, že nařídil dne 8. 12. 2022 jednání ohledně žaloby podané v dané věci žalovanou (v původním postavení žalobkyně) o přezkoumání oprávněnosti výpovědi z pachtovní smlouvy na den 23. 1. 2023, k jednání obeslal účastníky vzory (žalovaného vzorem o. s. ř. č. 14 a zástupce žalobce vzorem o. s. ř. číslo 28) obsahujícími poučení o koncentraci řízení dle § 118b odst. 1 a 2 o. s. ř. Po nařízení tohoto jednání byla dne 28. 12. 2022 žalobcem podána vzájemná žaloba o vyklizení předmětných nemovitostí. Jednání soudu dne 23. 1. 2023 nebylo zahájeno, došlo při něm ke zpětvzetí žaloby o přezkoumání oprávněnosti výpovědi z pachtovní smlouvy žalovanou a bylo odročeno na den 6. 2. 2023. Následně soud prvního stupně svým usnesením ze dne 26. 1. 2023, č. j. 24 C 262/2022-166, ve znění usnesení ze dne 8. 3. 2023, č. j. 24 C 262/2022-171, rozhodl o zastavení řízení ohledně žaloby žalované. Dne 30. 1. 2023 bylo jednání nařízené na 6. 2. 2023 soudem prvního stupně odvoláno a dne 3. 2. 2023 nařízeno na 20. 3. 2023, účastníci (jejich zástupci) k němu byli předvoláni vzory (vzorem o. s. ř. číslo 29) neobsahujícími poučení o koncentraci řízení dle § 118b odst. 1 a 2 o. s. ř. I toto jednání bylo dne 16. 2. 2023 odvoláno a usnesením soudu prvního stupně ze dne 16. 3. 2023, č. j. 24 C 262/2022-174, ve spojení s usnesením ze dne 21. 4. 2023, č. j. 24 C 262/2022-185, bylo účastníkům nařízeno první setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu tří hodin. Dne 3. 7. 2023 bylo soudem prvního stupně nařízeno jednání na 13. 9. 2023, účastníci (jejich zástupci) k němu byli předvoláni: zástupce žalované vzorem (vzorem o. s. ř. číslo 15) obsahujícím poučení o koncentraci řízení dle § 118b odst. 1 a 2 o. s. ř. (ačkoliv soudcem byl referován jiný typ vzoru: vzor o. s. ř. číslo 29; srov. referát na čísle listu 215 spisu) a zástupce žalobce vzorem neobsahujícím poučení o koncentraci řízení dle § 118b odst. 1 a 2 o. s. ř. (vzorem o. s. ř. číslo 29). Při jednání soudu dne 13. 9. 2023 bylo provedeno dokazování listinami, žalobce byl při něm poučen dle § 118a odst. 3 o. s. ř. a vyzván k označení důkazů a poté bylo odročeno na den 16. 10. 2023. Při jednání soudu dne 16. 10. 2023 bylo soudem prvního stupně pokračováno v provádění dokazování listinami, účastníci (zastoupení u jednání přítomnými zástupci – advokáty) při něm poté byli (jak se podává z obsahu protokolu o uvedeném jednání a zvukovém záznamu o něm) „poučení o koncentraci řízení podle ustanovení § 118b o. s. ř.“, aniž jim byla k případnému doplnění tvrzení či označení důkazů poskytnuta lhůta, a jednání poté bylo odročeno na 15. 11. 2023. Dne 11. 12. 2023 žalovaná (prostřednictvím svého zástupce – advokáta) podala doplnění vyjádření k žalobě, v němž měla (dle závěru odvolacího soudu) uplatnit (též) nová skutková tvrzení; s ohledem na účinky koncentrace řízení dle § 118b odst. 1 o. s. ř. nepřípustně.

16. Podle § 118b odst. 1 o. s. ř. ve věcech, v nichž byla provedena příprava jednání podle § 114c o. s. ř.

ř., mohou účastníci uvést rozhodné skutečnosti o věci samé a označit důkazy k jejich prokázání jen do skončení přípravného jednání, popřípadě do uplynutí lhůty, která jim byla poskytnuta k doplnění tvrzení o skutečnostech významných pro věc, k podání návrhů na provedení důkazů nebo ke splnění dalších procesních povinností (§ 114c odst. 4 o. s. ř.). Pokud nebyla provedena příprava jednání podle § 114c o. s. ř., mohou účastníci uvést rozhodné skutečnosti o věci samé a označit důkazy k jejich prokázání jen do skončení prvního jednání, popřípadě do uplynutí lhůty, která byla účastníkům poskytnuta k doplnění tvrzení o skutečnostech významných pro věc, k podání návrhů na provedení důkazů nebo ke splnění dalších procesních povinností. K později uvedeným skutečnostem a označeným důkazům smí soud přihlédnout, jen jde-li o skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků, které nastaly po přípravném, a nebylo-li provedeno, po prvním jednání nebo které účastník nemohl bez své viny včas uvést, jakož i ke skutečnostem nebo důkazům, které účastníci uvedli poté, co byl některý z nich vyzván k doplnění rozhodujících skutečností podle § 118a odst. 1 až 3.

17. Podle § 118b odst. 3 o. s. ř. omezení podle odstavců 1 a 2 neplatí v případě, že účastníci nebyli řádně poučeni podle odstavce 2 části druhé věty za středníkem nebo podle § 114c odst. 5 o. s. ř.

18. Při řešení otázky vytčené výše (v bodě 14 odůvodnění tohoto rozhodnutí) třeba vyjít z následujících, v judikatuře dovolacího soudu ustálených, závěrů:

19. Jak bylo vyloženo v [R 98/2013](#), poté, co nastaly účinky tzv. koncentrace řízení podle ustanovení § 118b o. s. ř., účastníci (nejde-li o výjimky stanovené zákonem) nemohou uvádět jen takové rozhodné skutečnosti o věci samé, ohledně nichž mají podle hmotného práva povinnost tvrzení, a označovat jen takové důkazy, jimiž plní svou důkazní povinnost; účinky tzv. koncentrace řízení nebrání účastníkům popírat správnost tvrzení protistrany o skutečnostech významných pro rozhodnutí o věci samé nebo se vyjadřovat k důkazům označeným druhou stranou sporu.

20. K projevu, jímž účastník vyjadřuje svůj žalobní požadavek nebo stanovisko k němu, jímž uplatňuje své procesní námitky, jímž shrnuje své návrhy učiněné za řízení, jímž se vyjadřuje k dokazování a ke skutkové a právní stránce věci nebo jímž sděluje svůj názor, jak má být věc soudem rozhodnuta, soud vždy přihlédne, i když je účastník učinil až poté, co nastaly účinky tzv. koncentrace řízení podle ustanovení § 118b o. s. ř. (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2025, sp. zn. [30 Cdo 3314/2024](#)).

21. Účinky tzv. koncentrace řízení podle ustanovení § 118b o. s. ř. nenastanou, jestliže účastníci nebyli o tzv. koncentraci řízení a o jejích účincích poučeni jednak v předvolání k přípravnému jednání, k jednání nebo k dalšímu jednání, jednak před skončením přípravného jednání, jednání nebo dalšího jednání, má-li v této době nastat tzv. koncentrace řízení (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2019, sp. zn. [29 ICdo 176/2017](#)).

22. „První jednání“ lze pokládat ve smyslu ustanovení § 118b odst. 1, věty druhé, o. s. ř. za „skončené“ jen tehdy, byly-li při něm provedeny alespoň všechny úkony uvedené v ustanoveních § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř.

23. Jestliže má koncentrace řízení dle § 118b odst. 1 věty druhé o. s. ř. nastat „skončením prvního jednání“, je za něj nutné pokládat nikoliv vždy jen takové jednání, které soud nařídil jako v pořadí první k projednání věci samé – za předpokladu, že se uskutečnilo, tedy že nebylo zrušeno (odvoláno) nebo „odročeno“ na pozdější termín přede dnem, na který je soud nařídil. „První jednání“ uvedené v § 118b odst. 1 větě druhé o. s. ř. nemá jen prvek časový, ale také prvek obsahový. Obsahem (předmětem) tohoto „prvního jednání“ jsou (musí být) takové úkony, které je soud povinen při jednání provést dříve, než přistoupí k dokazování (k provádění důkazů) o věci samé; tedy úkony soudu uvedené v § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř.

24. Koncentrace řízení dle § 118b o. s. ř. nastává, při splnění zákonem stanovených předpokladů, ze zákona a objektivně k zákonem stanovenému okamžiku. Poskytnutí poučení o koncentraci řízení soudem je předpokladem nastoupení jejích účinků k zákonem stanovenému okamžiku, jímž však onen okamžik poskytnutí takového poučení není. Účinky koncentrace dle § 118b odst. 1 o. s. ř. se váží buď k okamžiku skončení prvního jednání, nebo ke konci soudem poskytnuté lhůty běžící od jeho skončení. Platí, že okamžik poučení o ní nemůže účinky koncentrace nikterak (časově) posunout.

25. Z výše uvedeného [R 98/2013](#) se též podává navazující závěr, že poučení dle § 118b odst. 1 o. s. ř. musí být soudem poskytnuto (vedle poučení v rámci předvolání k jednání) před skončením prvního jednání ve výše vymezeném (časovém a obsahovém) smyslu. Jestliže tak soud neučiní, koncentrace řízení již nemůže nastat.

26. Prvním jednáním jsou přitom všechna jednání soudu, při nichž jsou (či měly být) prováděny (všechny) úkony soudu dle § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř.; jinými slovy, jsou jimi taková jednání konaná soudem do té doby, nežli přistoupí k zahájení dokazování. Řečeno lapidárně, nejpozději při tom jednání soudu, při němž přistoupil k zahájení dokazování, musí soud poučení o koncentraci řízení dle § 118b odst. 1 o. s. ř. účastníkům poskytnout. Neučiní-li tak, koncentrace řízení (ke skončení prvního jednání či uplynutím poskytnuté lhůty) nenastane již jen z tohoto důvodu a nastat již dodatečně nemůže (ani v důsledku „dodatečně poskytnutého“ poučení o koncentraci). Jestliže soud v takto vymezený okamžik poučení o koncentraci řízení dle § 118b odst. 1 o. s. ř. poskytne, je podmínkou nastoupení účinků koncentrace řízení dle § 118b odst. 1 o. s. ř. též to, že respektoval postup předepsaný ustanoveními § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř.; tedy jinými slovy, že (do té doby) provedl všechny úkony předepsané mu § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř.

27. Pro poměry dané věci se z uvedeného podává, že první jednání dle § 118b odst. 1 o. s. ř. bylo skončeno v souvislosti s jednáním soudu prvního stupně dne 13. 9. 2023, neboť při něm bylo již soudem prvního stupně přistoupeno k zahájení dokazování (provedeno dokazování listinami). Poučení o koncentraci řízení dle § 118b o. s. ř. soudem účastníkům do jeho skončení poskytnuto nebylo; stalo se tak až při následném jednání dne 16. 10. 2023, nikoliv tedy před skončením prvního jednání ve výše vymezeném smyslu. Proto koncentrace řízení v dané věci nenastala, a jestliže odvolací soud shledané nové skutečnosti (skutková tvrzení) v následném podání žalované ze dne 11. 12. 2023 (doplnění vyjádření k žalobě) s odkazem na koncentraci řízení nezohlednil, je jeho právní posouzení této otázky nesprávné.

28. Námitkou, že podáním ze dne 11. 12. 2023 žalovaná ve skutečnosti ani nové skutečnosti v řízení neuplatnila, neboť šlo „pouze“ o shrnutí tvrzení jí uplatněných (již) před případnou koncentrací řízení, a že odvolací soud nesprávně neprovedl jejich „právní posouzení“, není třeba se zabývat, neboť již v důsledku způsobu rozhodnutí o dovolání dovolacím soudem je dovolatelce umožněno její tvrzení, označené důkazy, včetně právní argumentace (obsažená v předmětném podání) v řízení uplatnit.

29. Ze shora uvedeného se podává, že výrok I rozsudku odvolacího soudu není z pohledu uplatněných dovolacích námitek správný (neobstojí). Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) dovolatelka použila opodstatněně.

30. Jelikož dovolací soud neshledal podmínky pro jeho změnu [§ 243d odst. 1 písm. b) o. s. ř.], napadený rozsudek odvolacího soudu bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), včetně závislého výroku II. o náhradě nákladů řízení [§ 242 odst. 2 písm. a) o. s. ř.], zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř., ve spojení s § 243f odst. 4 o. s. ř.). Protože důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí též pro rozsudek soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 o. s. ř.).

31. Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací i soud prvního stupně soud závazný (§ 243g odst. 1 věta první o. s. ř.).

32. V novém rozhodnutí o věci rozhodne soud nejen o náhradě nákladů, vzniklých v novém řízení a v dovolacím řízení, ale znovu i o nákladech původního řízení (§ 243g odst. 1 věta druhá o. s. ř.).

33. S přihlédnutím k závěrům vyplývajícím z nálezu Ústavního soudu ze dne 23. 8. 2017, sp. zn. [III. ÚS 3425/16](#), Nejvyšší soud již samostatně nerozhodoval o návrhu dovolatelky na odklad právní moci napadeného rozhodnutí dle § 243 písm. b) o. s. ř. za situace, kdy překročil k rozhodnutí o samotném dovolání v (Ústavním soudem zdůrazněné) přiměřené lhůtě.

Odlišné stanovisko JUDr. Zdeňka Krčmáře

1. Rozhodnutí Nejvyššího soudu není vhodné k publikaci, jelikož ignoruje, že odvolací soud (i podle odstavce 7 odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu) řeší otázku koncentrace řízení ve vazbě na pomýlený názor o možnostech započtení, vycházející ze závěrů rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2018, sp. zn. [32 Cdo 4182/2016](#) (srov. reprodukci v odstavci 6 předkládaného rozhodnutí).

2. Rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 1. 2021, sp. zn. [31 Cdo 1475/2020](#), uveřejněný pod číslem 58/2021 Sb. rozh. obč., nicméně v odstavci 51 odůvodnění výslovně prohlašuje závěry rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. [32 Cdo 4182/2016](#) za „za nadále nepoužitelné“.